

РЕЗЮМЕТА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ

на Георги Александров Вълчев, представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „професор” по ПН 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Теория и история на културата. История на българската култура XV – XIX век и културно наследство (публични политики, мениджмънт и социализация)), публикуван в *Държавен вестник* 35/18.04.2023 г.

Заглавията следват в обратен хронологичен ред.

I. МОНОГРАФИИ

1. *Историята и нейните обществени употреби. Политически и културни употреби на българското минало от Възраждането до края на Първата световна война.* София: УИ „Св. Климент Охридски” (под печат)

Резюме: Цел на монографията е да представи двата основни разказа за миналото на българите – този, за блестящата ни средновековна държавна традиция и другия, за героичното време на Възраждането, които доминират и до днес в процесите, изграждащи българската национална идентичност. Изследването обхваща хронологическите граници на Българското възрождение и следосвобожденското развитие на България до края на Първата световна война. Развитата в проучването работна хипотеза се фокусира около символната употреба на миналото, чието начало е положено точно в ония ранни години на национален романтизъм и която може да бъде проследена и в по-нататъшното ни обществено развитие. За нуждите на проучването са ползвани архивни източници от фондовете на БИА при НБКМ, Военноисторическия музей в Плевен и ДА – Пловдив, а също и публикувани архиви. Ценна информация е приведена от тогавашния периодичен печат. Направени са позовавания на публикувана научна литература. Структурата на монографията включва: увод, три глави, заключение, библиография, списък на използваната литература и списък на илюстративния материал. Първата глава е посветена на структурирането на средновековния разказ от времето на Паисий Хилендарски до Освобождението. В нея, стъпвайки върху теоретичния модел на Бенедикт Андерсън за създаването на съвременните национализми, се търси обяснението на

причините за появата на Паисиевата история и се очертават изведените в нея основни послания, които по-късно се превръщат в устойчиви стереотипи при по-нататъшните ѝ културни и политически употреби. След това се проследяват заниманията на Георги Раковски в полето на историята, тъй като те бележат един нов етап в нейните употреби. Във финалната част на главата се акцентира на приноса на Николай Павлович в популяризирането на разказа за българското средновековно миналото чрез изразните средства на живописата, който по-късно ще достигне небивал размах и развитие през 20-те и 30-те години на ХХ век с усърдната подкрепа на държавата. Обект на изложението във втората глава е създаването в първите следосвобожденски десетилетия на историческия разказ за героичното време на Българското възраждане. В монографията са открити процесите на „историзирането“ на току-що отминалото настояще и превръщането му в самостоятелна историческа епоха. Основна роля за успеха на подобна сложна трансформация има развитието на литературата, мемоаристиката и периодичния печат, които се превръщат в най-мощния фактор за пропагандирането и налагането на новите обществено-политически идеи и на новия героичен пантеон. Именно поради тази причина във втората глава се обяснява ролята и значението на тримата значими автори, които със своето творчество успяват да наложат разбирането за Възраждането като отделна епоха – Иван Вазов, Захари Стоянов и Стоян Заимов. В третата глава се проследяват процесите на постепенното отслабване на популярността на възрожденската героична епоха и бавното завръщане във фокуса на общественото внимание на средновековната проблематика. Акцентите в проучването са поставени на оформянето на новите символни пространства и места на памет в младата българска столица и на много други места в страната. Проследена е отчетливата тенденция да бъде търсена символна връзка между новата владетелска династия и царските династии от периода на Второто българско царство, тъй като тя налага своя траен отпечатък върху развитието на българската култура в началото на новия ХХ век. Представен е процесът на нарастващото значение на миналото, в качеството му на важен фактор за развитието на българската следосвобожденска култура, за организирането на първите научни проучвания и осъществени археологически разкопки на територията на старите средновековни български столици от руския учен Фьодор Успенски и френския археолог Жорж Сьор, които превръщат културното наследство във властови ресурс, но същевременно стимулират обществения интерес

към него и насърчават създаването на институциите, които започват да полагат грижи за неговото идентифициране, проучване, опазване и популяризиране. В процеса на работата по монографията са извършвани теренни проучвания, от които се генерира значителен визуален материал, част от който е включен като илюстрации в отделните части.

***Abstract:** The aim of this monograph is to present the two main narratives of Bulgarian history: the one about our glorious medieval state tradition and the other about the heroic era of the National Revival, which still dominate the processes shaping Bulgarian national identity today. The research covers the chronological boundaries of the Bulgarian Revival and the post-liberation development of Bulgaria until the end of World War I. The developed working hypothesis in the study focuses on the symbolic use of the past, which began precisely in those early years of national romanticism and can be traced in our subsequent social development. Archival sources from the collections of the Bulgarian Historical Archive at the National Library "St. Cyril and St. Methodius," the Military Historical Museum in Pleven, and the Regional State Archives in Plovdiv, as well as published archives, have been used for the purposes of the research. Valuable information is also provided from the periodical press of that time. References to published scientific literature have been made.*

The structure of the monograph includes an introduction, three chapters, a conclusion, a bibliography, a list of used literature, and a list of illustrative material. The first chapter is dedicated to the structuring of the medieval narrative from the time of Paisius of Hilendar to the Liberation. Using Benedict Anderson's theoretical model of the creation of modern nationalisms, it seeks to explain the reasons for the emergence of Paisius's history and outlines the main messages conveyed in it, which later become sustainable stereotypes in its subsequent cultural and political uses. The chapter then traces Georgi Rakovski's engagement in the field of history, as it marks a new stage in its uses. The final part of the chapter focuses on the contribution of Nikolay Pavlovich in popularizing the narrative of Bulgarian medieval history through the expressive means of painting,

which later achieves unprecedented growth and development in the 1920s and 1930s with the diligent support of the state.

The object of exposition in the second chapter is the creation, in the first decades after liberation, of the historical narrative about the heroic era of the Bulgarian National Revival. The monograph reveals the processes of "historicizing" the recently past and transforming it into a separate historical epoch. The development of literature, memoirs, and the periodical press plays a crucial role in the success of such a complex transformation, becoming the most powerful factor in propagating and imposing new socio-political ideas and a new heroic pantheon. It is for this reason that the second chapter explains the role and significance of three significant authors, who, through their works, succeed in establishing the understanding of the National Revival as a distinct era: Ivan Vazov, Zahari Stoyanov, and Stoyan Zaimov.

The third chapter traces the processes of gradually diminishing the popularity of the Revival's heroic era and the slow return of medieval issues to the focus of public attention. The research focuses on the formation of new symbolic spaces and sites of memory in the young Bulgarian capital and many other places in the country. A clear tendency is observed to seek a symbolic connection between the new ruling dynasty and the royal dynasties of the Second Bulgarian Empire period, as it leaves a lasting imprint on the development of Bulgarian culture in the early 20th century. The monograph presents the growing importance of the past as a significant factor in the development of Bulgarian post-liberation culture, the organization of the first scientific research and archaeological excavations on the territory of the old Bulgarian medieval capitals by Russian scholar Fyodor Uspensky and French archaeologist Georges Soria. These efforts turn cultural heritage into a power resource while stimulating public interest and encouraging the creation of institutions responsible for its identification, research, preservation, and popularization. Field research has been conducted during the work on the monograph, generating significant visual material, some of which is included as illustrations in the separate sections.

2. *Сто години туристическо дружество „Сърнена гора“. Историческо развитие.* Стара Загора: Кота, 2003, 136 с. с ил., ISBN 954-305-080-5

Резюме: Книгата проследява историческото развитие на организираното туристическо движение в Стара Загора. На базата на различни първични и вторични източници се представят ролята, мястото и значението на една от най-авторитетните и влиятелни обществени организации в града, учредена през 1902 г. като клон на Българското туристическо дружество и прераснала през 1922 г. в Туристическо дружество „Сърнена гора“. В *първата глава* са направени преглед и анализ на предпоставките и условията, даващи възможност за появата на туристическо движение само няколко десетилетия преди освобождението на страната от османско владичество. По-нататък са очертани основните организационни етапи, пораждащи хармонична гражданска структура, която отстоява ново отношение към природата. *Втората глава* представя подробно сложната и изпълнена с много трудности и успехи дейност на Туристическо дружество „Сърнена гора“ в годините между двете световни войни, а *третата глава* е посветена на периода след 1944 г. с развитието на различни видове туризъм. Показано е как организацията формира материалната си база, както и укрепва позициите си сред най-влиятелните и активни граждански структури в Стара Загора и как допринася в голяма степен за превръщането на града в един от най-значимите центрове в България след Освобождението. Доказано е, че организираните старозагорски туристи са първите, които оценяват по достойнство значимия акт на първия старозагорски митрополит Методий Кусев, създал парка „Аязмото“, и след смъртта му се заемат с опазването и обогатяването на това важно за местните хора място, което по-късно се превръща и в емблема на града. Специално внимание е обърнато на факта, че голяма част от старозагорския обществен елит – учители, лекари, адвокати, общественици, художници, архитекти, индустриалци, са участвали в дейността на туристическото дружество. Книгата включва приложение от редица фотографски и документални свидетелства за дейността на организацията.

Abstract: The book traces the historical development of the organized tourist movement in the city of Stara Zagora. On the basis of various primary and secondary sources, it presents the role, place and importance of one of the most prestigious and influential social organizations in the city, which originated in 1902 as a branch of the Bulgarian Tourist Society and grew in 1922 into the “Sarnena Gora” Tourist Society. The first chapter explores and analyses the preconditions and conditions that enabled the emergence of a tourist movement only a few decades before the country's liberation from

Ottoman rule. The main organizational stages giving rise to a harmonious civic structure that asserted a new attitude towards nature are outlined. The second chapter presents in detail the complex and fraught with many difficulties and successes activity of the Tourist Society “Sarnena Gora” in the years between the two world wars, and the third chapter investigates the period after 1944 with the development of different types of tourism. It is shown how the organization strengthened its material base as well as its position among the most influential and active civic structures in Stara Zagora and how it contributed greatly to the transformation of the town into one of the most significant centers in Bulgaria after the Liberation. It is shown that the organized tourists of Stara Zagora are the first to appreciate the significant act of the first Stara Zagora Metropolitan bishop Metodii Kusev, who created the park “Ayazmoto” and after his death undertook the preservation and enrichment of this important place for the local people, which later became the emblem of the town. Special attention is paid to the fact that a large part of Stara Zagora's social elite – teachers, doctors, lawyers, public figures, artists, architects, industrialists, participated in the activities of the tourist society. The book includes an appendix of a number of photographic and documentary evidence of the organization's activities.

II. СТАТИИ И СТУДИИ

1. „Ролята на информационните технологии и въздействието на пандемията COVID 19 за предефиниране на концепцията за музейна експозиция” (със София Василева), в: Теодора Ефтимова и др. (ред.) *Промените в глобалния свят и новите решения. Сборник доклади от международна научна конференция, Русе, 2021*. Русе: Регионална библиотека „Л. Каравелов”, 2021, 80-88, ISBN 978-619-7404-28-9

Резюме: Информационните и мултимедийните технологии се развиха през последните години до нива, позволяващи нови начини за съхранение, опазване, показване и разпространение на информация на културно-историческото наследство. Една от основните цели на настоящата статия е да се опишат начините за създаване на модел за социализация на музейните експозиции чрез съвременни интернет технологии, като се отчита въздействието на пандемията от Covid 19. Очертани са някои от основните проблеми на музеите в България в тази област, като акцентът е поставен върху експозиционната дейност. Представени са резултати от проучване на прилагани добри практики за създаване на интерактивност в експозициите на българските музеи.

Abstract: In the last few years, information and multimedia technologies have developed to an extent that allows new ways of storing, preserving displaying and disseminating of information related to cultural and historical heritage. One of the main goals of this article is to describe the ways to create a model for socialization of museum exhibitions through modern internet technologies, taking into account the impact of the Covid 19 pandemic. Some of the main problems of the museums in Bulgaria in this sector are outlined with a focus is on the exhibition activity. Survey results are reported on best practices in creating interactivity in the exhibitions of Bulgarian museums.

2. „Bulgaria: Freethought and Atheism in the Shadow of Ethnophyletism (with Dimitar Denkov and Valentina Gueorgieva), in: Tomas Bubik, Atko Rimmel and David Vaclavik (eds.) *Freethought and Atheism in Central and Eastern Europe*. London: Routledge, 2020, 9-32, ISBN:978-0-367-22631-2

Резюме: Главата изследва развитието на свободомислието и атеизма в България през три исторически периода: от родоначалниците на българската книжовна традиция през 70-те години на XIX век до края на Втората световна война (1872-1944), социалистическия период (1944-1989) и трите десетилетия на демократичния режим (1989-2019). Централното понятие *етнофилетизъм* – термин, въведен още през 1872 г. за обозначаване на специфична форма на религиозен национализъм, осъдена като „българска ерес“ – се използва за описание на взаимовръзките между национализма и православно християнство при изграждането на колективната идентичност на българите през XIX в. Народният атеизъм и антиклерикализъмът от първите десетилетия на XX в. са проследени в литературни произведения, както и в творчеството на леви интелектуалци и дейци от междувоенния период. Научният атеизъм на марксистко-ленинската доктрина е противопоставен на народните вярвания и мистицизма през следващия период, което показва нюансираната картина на режима и отношението му към църквата. Въпреки че процентът на силно вярващите сред населението като цяло остава нисък след промените от 1989 г., определени тенденции за обединяване на чувството за принадлежност към ортодоксалните форми на религиозен живот се използват от десни и консервативни политици, които пропагандират изключващи версии на етнорелигиозен национализъм, използвайки го срещу малцинствата.

Abstract: The chapter studies the development of Freethought and atheism in Bulgaria during three historical periods: from the forefathers of the Bulgarian literary tradition in the 1870s through the end of the Second World War (1872–1944), the socialist period (1944–1989) and the three decades of the democratic regime (1989–2019). The central concept of ethnophyletism – a term coined back in 1872 to designate a specific form of

religious nationalism, condemned as “the Bulgarian heresy” – is used to describe the interconnections between nationalism and Christian orthodoxy in the construction of the collective identity of Bulgarians back in the 19th century. Popular atheism and anticlericalism from the first decades of the 20th century are traced in literary works, left-leaning intellectuals and activists from the interwar period. The scientific atheism of the Marx-Leninist doctrine is contrasted with popular beliefs and mysticism in the following period, demonstrating the nuanced picture of the regime and its relation to the church. While the percentage of strong believers in the general population remained low after the changes from 1989, certain trends at reuniting feelings of belonging with orthodox forms of religious life are used by right-wing and conservative politicians propagating exclusive versions of ethnoreligious nationalism, using it against minorities.

3. „Професионално развитие в областта на културното наследство чрез формалното образование, осъществявано в Софийски университет „Св. Климент Охридски” (с Ани Истаткова-Иванова), в: Иван Кабаков (съст.) *Законодателство и професионално развитие в областта на културното наследство. Историческа реконструкция и актуално състояние в Република България*. София: УИ „Св. Климент Охридски”, 2020, 128-152, ISBN:978-954-07-4986-0

Резюме: Текстът проследява до каква степен Софийският университет „Св. Климент Охридски“ откликва на съвременните предизвикателства, свързани с професионалното развитие в областта на културното наследство. Изследването е провокирано от желанието за идентифициране на основополагащите сегменти на образователната система в областта на културното наследство, установяване на съществуващите образователни дефицити и очертаване на възможните посоки за тяхното преодоляване, така че тя да отговаря както на националните специфики и приоритети, така и на водещите съвременни европейски и световни практики. Изследването е осъществено чрез два основни метода: (1) събиране и анализ на съществуваща учебна документация, свързана с културното наследство в различните факултети на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, и (2) чрез анкетно проучване в институциите, ползватели на специалисти с професионална подготовка в областта на културното наследство. На база на изследваните дефицити в професионалната подготовка за работа с културното наследство, чрез аналитично проучване на учебната документация и чрез изследване на мнението на ръководителите на програми и на потребителите на специалисти (музеи, библиотеки, архиви, галерии, държавна власт), са направени и някои основни изводи.

Abstract: The text traces the extent to which Sofia University "St. Kliment Ohridski" responds to contemporary challenges related to professional development in the field of cultural heritage. The research is provoked by the desire to identify the fundamental segments of the educational system in the field of cultural heritage, to identify the existing educational deficits and to outline the possible directions for their overcoming, so that it responds both to the national specifics and priorities and to the leading contemporary European and global practices. The research is carried out through two main methods: (1) collection and analysis of existing educational documentation related to cultural heritage in different faculties of Sofia University, and (2) by means of a questionnaire survey in the institutions employing specialists with professional training in the field of cultural heritage. On the basis of the investigated deficits in the professional training for work with cultural heritage through an analytical study of the educational documentation and through a survey of the opinion of the programme heads and employers of specialists (museums, libraries, archives, galleries, state authorities) some main conclusions are drawn.

4. „The Renaissance Fantasies – Genealogies”. – *Chuzhdoezikovo obuchenie- Foreign Language Teaching*, vol.46, Issue 1, 2019, 53-61, ISSN: 0205-1834, eISSN: 1314-8508, Ref, Web of Science, WOS:000460767100007

Резюме: Насочвайки вниманието към превратностите и времената на триумф и провал в живота на Александър Екзарх (Александър Боев – Бейоглу), виден български обществен деец, статията разглежда създаването, изграждането и деконструкцията на личните биографии в периода на възхода на българския национализъм в Османската империя. Последният, исторически определен като период на националното възраждане, обединява амбициите и усилията на българските емигранти-революционери да се превърнат в разпознаваеми политически субекти и надеждни представители на националната общност. Случаят на Александър Екзарх е особено емблематичен в това отношение, доколкото той изгражда своята идентичност на обещаващ дипломат и политик въз основа на асоциации и предположения за предполагаем аристократичен произход, идващи от презимето „екзарх“, добавено към имената на членовете на неговото семейство. Това презиме спомага за осигуряването на застъпници за българската кауза в европейските съдилища и кръгове, в същото време създава опоненти сред емигрантите, които обвиняват Александър Екзарх че се възползва от „фалшива благородна екзархална генеалогия“. Текстът ясно показва как създаването на биография е работело като инструмент за реакция и адаптация към динамични исторически контексти на дълбока и социална трансформация, както и как те се

конфронтират с новаторски лични стратегии, традиционни нагласи и местни и трансгранични политически проекти.

Abstract: Addressing the vicissitudes and times of triumph and failure in the life of Alexander Exarch (Alexander Boev – Beyoglu), a Bulgarian prominent public figure, the paper discusses the invention, construction and deconstruction of personal biographies in the period of the rise of Bulgarian nationalism in the Ottoman Empire. The latter, historically defined as a period of National Revival, mobilized the ambitions and efforts of Bulgarian revolutionary émigrés to turn into recognizable political subjects and reliable representatives of the national community. The case of Alexander Exarch is especially emblematic in this regard as far as he constructed his identity of a promising diplomate and politician on associations and suggestions for presumable aristocratic origin, coming from the byname “exarch”, added to the names of his family members. This byname perfectly assisted in procuring advocates for the Bulgarian cause in the European courts and circles, but at the same time, it attracted opponents among the émigrés, who blamed Alexander Exarch for taking advantage of “a fake noble exarchal genealogy”. The paper clearly shows how the invented biographies worked as an instrument for response and adaptation to dynamic historical contexts of profound and social transformation as well as how they confronted innovative personal strategies, traditional attitudes and local and translocal political projects.

5. „Heritage “Renovation” or Who and What Makes us Heirs”, in: *Seminar_BG Special Issue 4. Identities for Sale*, 2018, <https://www.seminar-bg.eu/spisanie-seminar-bg/special-issue-4/727-heritage-%E2%80%9Crenovation%E2%80%9D-or-who-and-what-makes-us-heirs.html>, ISSN (online):1313-9932

Резюме: Текстът проследява политическите, идеологическите и икономическите аспекти на процесите на избор, припознаване и конструиране на културно наследство. Анализът отразява многопластовите отношения между местните общности и институции, политическите елити на централно ниво и експертите в изграждането на политики към опазването на миналото в съвременна България, критикувайки липсата на стратегии и устойчиви схеми на финансиране, последните две довели до формирането на Форум „Културно наследство”, чиито цели и задачи са отразени в настоящия текст.

Abstract: The article follows the political, ideological and economic aspects of the processes of selection, recognition and construction of cultural heritage. The analysis reflects the multilayered relations between the local communities and institutions, the political elites on a central level, and the experts in building policies for the protection of

the past in nowadays Bulgaria, criticizing the lack of strategies and sustainable funding schemes; the latter resulting in establishing a Cultural Heritage Forum, whose aims and tasks are a subject of discussion in the text.

6. „„Саниране” на наследството или кой и какво ни превръща в наследници”, *Семинар_BG* 13, 2016, <https://www.seminar-bg.eu/spisanie-seminar-bg/broy-13/645-koi-i-kakvo-ni-prevrashhta-v-naslednitsi.html>, ISSN (online):1313-9932

Резюме: Текстът проследява политическите, идеологическите и икономическите аспекти на процесите на избор, припознаване и конструиране на културно наследство. Анализът отразява многопластовите отношения между местните общности и институции, политическите елити на централно ниво и експертите в изграждането на политики към опазването на миналото в съвременна България, критикувайки липсата на стратегии и устойчиви схеми на финансиране, последните две довели до формирането на Форум „Културно наследство”, чиито цели и задачи са отразени в настоящия текст.

Abstract: The article follows the political, ideological and economic aspects of the processes of selection, recognition and construction of cultural heritage. The analysis reflects the multilayered relations between the local communities and institutions, the political elites on a central level, and the experts in building policies for the protection of the past in nowadays Bulgaria, criticizing the lack of strategies and sustainable funding schemes; the latter resulting in establishing a Cultural Heritage Forum, whose aims and tasks are a subject of discussion in the text.

7. „Личността и делото на Васил Левски в контекста на канонизацията на новите светци”, в: Дойно Дойнов и др. (ред.) *Годишник „Българско Възраждане”, том 14: Идеи, личности, събития*. София: Златен змей, 2014, 50-63, ISSN (print) 1311-1337

Резюме: Текстът е посветен на промените в символните полета на националното минало, протичащи в контекста на новите общественополитически условия след Освобождението. В центъра е поставено творчеството на Захарий Стоянов и неговото значение в средите на първото следосвобожденско поколение обществени дейци в младата българска държава. Разглежда се ролята на публицистиката на З. Стоянов за въвеждането в масовото съзнание на образите на „забравените“ български националреволюционери като модели на личностно развитие в едно

доминирано от традиционната култура общество. В този контекст се проследяват процедурите по свързването на имената на революционерите с образи на „светци“, които вече са утвърдени в народното съзнание от християнската религиозна традиция. Така се очертават начините на изграждане на нов пантеон на националната памет, натоварен вече с нови социални и политически значения, както и утвърждаването на култа към българските национални герои заедно с произтичащите от това проблеми и предизвикателства.

Abstract: The text explores the changes in the symbolic fields of the national past taking place in the context of the new socio-political conditions after the liberation of Bulgaria from the Ottoman rule. It focuses on the work of Zahari Stoyanov and his significance among the first post-liberation generation of public figures in the newly founded Bulgarian state. It examines the role of Stoyanov's writing in introducing the images of the "forgotten" Bulgarian national revolutionaries into the mass public consciousness as models of personal development in a society dominated by traditional culture. In this context, the procedures of linking the names of the revolutionaries with images of "saints" already established by the Christian religious tradition in popular consciousness are traced. Thus, the ways of building a new pantheon of national memory, already loaded with new social and political meanings, as well as the affirmation of the cult of Bulgarian national heroes are outlined, along with related problems and challenges.

8. „Пренебрегнатите уроци на един исторически присмехулник”, в: Георги Вълчев и Надя Манолова-Николова (ред.) *Историята, истината, историкът. Материали от научната конференция „Движение на идеите и изследванията върху Българското възраждане и история на културата”, 2.11.2011 г. Юбилейно издание по случай 80-годишнината на проф. Николай Генчев.* София: УИ „Св. Климент Охридски”, 2012, 283-295, ISBN 978-954-07-3438-5

Резюме: Текстът предлага коментар на един от не толкова популярните трудове на проф. Николай Генчев – „Краткосмешна история на българския народ“. Публикуван в началото на демократичния преход в България, този опит за ироничен прочит на българската история като че ли поставя повече въпроси, отколкото дава отговори по някои от нейните най-спорни моменти. Търсят се мотивите, причините и подбудите дали основание на проф. Генчев да пристъпи към публикуването на тази своя работа, очертават се възможните отговори в цялостния контекст на българската култура и започващите обществено-исторически промени в началото на 90-те години на ХХ век. Проследявайки пресечните точки между

символните полета на миналото, за професионално занимаващите се с неговото изследване и тяхната употреба в периода на прехода текстът в крайна сметка акцентира върху критическия заряд, който съдържа в себе си „Краткосмешна история на българския народ“.

Abstract: The text offers a commentary on one of the less popular works of prof. Nikolay Genchev – "Kratkosmeshna istoria na balgarskia narod". Published at the beginning of the democratic transition in Bulgaria, this attempt at an ironic reading of Bulgarian history seems to raise more questions than it answers about some of its most controversial moments. It looks for the motives, the reasons and the motives that gave rise to Genchev to publish this work, the possible answers in the overall context of Bulgarian culture and the beginning of social and historical changes in the early 1990s are outlined. Tracing the intersections between the symbolic fields of the past, for those professionally engaged in its study, and their use in the transition period, the text ultimately focuses on the critical charge contained in Genchev's publication.

9. „Модел за представяне на регионите в България” (с Иван Кабаков, Нели Стоева и Маргарита Радева), в: Иван Кабаков (ред.) *Регионът – начини на употреба*. София: УИ „Св. Климент Охридски”, 2011, 52-76, ISBN 978-954-07-3273-2

Резюме: Текстът предлага модел за представяне на регионите в България. Моделът е изграден върху предпоставката, че различието в начина на живот на отделните общности е отразено в определено културно съдържание, чието показване е стимул за движението на стоки, капитали, хора и услуги, мислено като основа както на туристическата индустрия, така и на регионалното развитие. Изработването на модела включва два етапа: (1) моделиране на културно съдържание с оглед изграждането на разпознаваем образ при спазване на принципите на равнопоставеност, активно участие на заинтересованите страни и културно многообразие; (2) представяне на моделираното културно съдържание, следвайки принципите на достъпност и мобилност. Този модел се базира на анализ на съществуващите практики и многобройни примери от България, като се отчитат актуалното състояние на културното съдържание по места, както и неговият потенциал за представяне на конкретна общност или регион.

Abstract: The text proposes a model for the representation of the regions in Bulgaria. The model is built on the premise that the difference in the way of life of different communities results in a certain cultural content, the display of which stimulates the movement of goods, capital, people and services, considered as the basis of both tourism

industry and regional development. The development of the model has two stages: (1) modelling cultural content with a view to building a recognisable image, respecting the principles of equity, active stakeholder participation and cultural diversity; (2) presenting the modelled cultural content, following the principles of accessibility and mobility. This model is based on an analysis of existing practices and numerous examples from Bulgaria, taking into account the current state of cultural content as well as its potential to represent a specific community or region.

10. „Българският музей – между отшелничеството и модерния мениджмънт”, в:
Известия на Старозагорския исторически музей, том I. Стара Загора: РИМ,
2008, 59-66, ISSN 1313-7352

Резюме: В настоящия текст авторът се опитва да очертае промените, настъпили в областта на музейния мениджмънт в самото начало на ХХІ век. Той взима предвид личните си наблюдения и опит в тази сфера без претенция за подробен анализ на проблема или прилагане на подробни критерии за оценка. По тази причина текстът не може да бъде оценен като напълно „безпристрастен“ в традиционния смисъл на тази дума. Въпреки това, прилагането на ангажиран подход към подобен въпрос доста често позволява ясно да се дефинират редица проблеми, които иначе остават често извън обхвата на традиционните статистически подходи, състоящи се във фактическо описание и количествено представяне на данни. Подобно начинание само по себе си е иновативно и може да послужи като ключ към разбирането на многобройните предизвикателства, пред които са изправени всички български музеи. Достига се до заключението, че реалното популяризиране на културно-историческото наследство и използването му като незаменим актив за развитието на културния туризъм в България може да стане възможно само при съответната промяна на нагласата и професионалното съзнание на хората, отговорни за това.

Abstract: In the present text the author tries to outline the changes, which have occurred in the field of museum management at the very beginning of 21st century. He gives an account of his personal observations and experience in that sphere, not claiming to have made a thorough analysis of the issue or applied fully detailed assessment criteria. For that reason, the text cannot be acclaimed as purely "impartial" in the traditional sense of this word. Nevertheless, applying an engaged approach to such an issue quite often allows for a number of problems to be clearly defined, which otherwise usually remain out of the scope of traditional statistical approaches consisting in factual description and quantitative data rendering. Such an endeavour on its own is innovatively interesting and can serve as a key to understanding the numerous challenges, which all Bulgarian museums are currently facing. An actual promotion of our cultural and historical heritage

and its utilization as an indispensable asset to the development of cultural tourism in Bulgaria can only be made possible when the attitude of mind and the professional awareness of the people, responsible for that, change appropriately.

11. „Захарий – неукротимият” – *Везни* 7, 2006, 93-118, ISSN 0861-606X

Резюме: Текстът разглежда дейността и творчеството на Захарий Стоянов в контекста на търсенето и утвърждаването на нови граждански идеали в следосвобожденска България, като едновременно с това се отчитат неговите идейни възгледи и социална позиция. Защишава се тезата, че цялата публицистична, литературна и политическа дейност на З. Стоянов е насочена към активизиране на масите, борба с тяхната аполитичност и изграждане на обществено мнение, което да се превърне в значим фактор в общественно-политическия живот в младата държава. Подчертават се неговите усилия за търсене на пътища, начини и механизми за въздействие върху общественото мнение, които да спомогнат за трансформирането на съществуващата идея за борба срещу османската власт към активна гражданска позиция след Освобождението. Отчитат се неговата разклатена вяра в силите на нацията и разочарование от обществените нрави, а също и убеждението му, че липсва историческо самочувствие както сред интелигенцията, така и в съзнанието на народа. В тази връзка се анализира утилитарното отношение на З. Стоянов към историята, при което чисто познавателната ѝ страна отстъпва пред възпитателната, а съчиненията му отговарят на една ясна необходимост – утвърждаването на българското национално достойнство и гордост от миналото.

Abstract: The text examines the activity and the writings of Zahari Stoyanov in the context of the search for and the establishment of new civic ideals in post-liberation Bulgaria, while taking into account his ideological views and social position. It is argued that the entire journalistic, literary and political activity of Stoyanov was aimed at activating the masses, fighting their apoliticality and building public opinion, which would become a significant factor in the social and political life of the newly founded state. His efforts to search for ways, means and mechanisms of influencing public opinion that would help transform the existing idea of struggle against Ottoman rule to an active civic position after the Liberation are emphasized. His shaken faith in the nation's strength and disillusionment with public mores are acknowledged, as is his conviction that historical self-confidence among both the intelligentsia and the popular consciousness was absent. In this connection, the utilitarian attitude of Stoyanov's attitude to history, in which its purely cognitive side gives way to the moralistic side, and his writings respond to a clear necessity – the affirmation of Bulgarian national dignity and pride in the past.